

Det norske Diakonhjemmet
Statens hovedbibliotek

Tilhører
ELEVHJEMMETS BIBLIOTEK

DET NORSKE DIAKONHJEM

1890—1915

VED

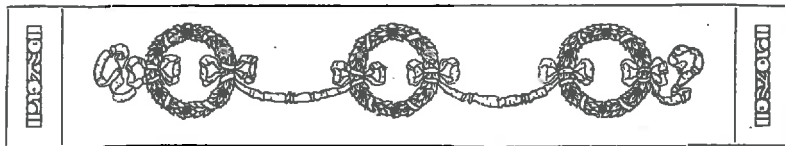
DIAKONHJEMMETS FORSTANDER
PASTOR REIDAR KOBRO.

KRISTIANIA
TRYKT I FORLAGSTRYKKERIET
1915

INDHOLD.

	Side.
Diakonhjemmets begyndelse	5
Det Norske Diakonhjems historie	6
Diakonhjemmets ledelse	18
Tilgang av diakoner	21
Sykehusarbeidet. Læger. Betjening	26
Diakonutdannelsen. Den religiøse side. Det store kursus	29
Det Norske Diakonhjems Broderforbund. De utdannede diakoners arbeide. Hjelpekassen.	32
Diakonmerket. Ikke-diakoner	35
Diakonhjemmets regnskapsvæsen	36
Legater	37
Kvindeforeninger	38
Hospitsene i Kristiania og Bergen	38
Diakonhjemmets organ	40
Epileptikerhjemmet	41
Ved 25-aars jubilæet	44
Det Norske Diakonhjems Broderforbund	45

Diakonsakens begyndelse. Diakoner finder vi allerede omtalt i Det nye Testamente. Den første begyndelse til dem danner de 7 mænd som efter Apostlenes gjerninger kap. 6 blev indsat til at hjælpe apostlene med det daglige arbejde i menigheden. Senere — fra 60 aarene i det første aarhundrede — har de faat en fast plads i menighetsordningen. I brevene til Timoteus og Titus gir Paulus nærmere bestemmelser om de personlige krav som maa stilles til dem.

I diakontittelen laa selve arten av deres arbejde uttrykt. Diakon betyder tjener. Som gode tjenere skulde de virke i menighetslivet.

Det gjorde de ogsaa i flere aarhundreder. Derfor hadde diakonnavnet god klang i den gamle kirke.

Middelalderens kirkeliv fik imidlertid ikke bruk for dem. Efterat folkevandringenes brytnings- og missionstider var levet gjennem, fik tidens kirke sit præg av prestevældet og munkelevet. Under de forhold blev der ikke plads for diakoniens mænd.

Først det 19. aarhundredes rike kristenliv, som efterhaanden tok til, kaldte dem paany frem. Det stillet en række opgaver for praktisk menighetsarbeide, og her var netop diakonen manden. Men skulde han gjøre fuld nytte, maatte han ha en særskilt utdannelse. Derfor grundet man *diakonhjem*.

Utenlandske diakonhjem. Det første blev Rauhes Haus, som Wichern oprettet i 1833 ved Hamburg. Nu har Tyskland ialt 17 „broderhus“. Utenfor Tyskland er der oprettet diakonhjem i Reval for Rusland og i Sordevala for Finland. Videre har Sverige faat sit — Stora Sköndal — ved Stockholm i 1898 og Danmark sit i forbindelse med epileptikeranstalten

Philadelphia ved Dianalund station paa Sjælland. Det sidste har bestaat siden 1905, da et diakonhjem som hadde virket i Nyborg siden 1890-aarene, blev nedlagt.

DET NORSKE DIAKONHJEMS HISTORIE.

Lutherstiftelsen.

I Norge blev saken tat op i 1889. Den mand som har æren av at ha git støtet til den, er sogneprest *Hartvig Halvorsen*. Han var den gang sekretær for Lutherstiftelsens styre (det senere

Sogneprest Hartvig Halvorsen.

Indremissionssselskap). Paa hans forslag besluttet Lutherstiftelsen at utsende et oprop om opprettelse av et norsk diakonhjem. Opropet er dattert 20. november 1889 og undertegnet av det samlede styre: *Gisle Johnson*, professor, *I. G. Blom*, prest, *Chr. Nygaard*, sogneprest, *J. Gjør*, prest, *Sig. V. Odland*, universitetsstipendiat, *P. Waage*, professor, *H. Th. Kier*, grosserer, *Sigvald Blaker*, prest, *H. Udnes*, kjøbmand, *K. A. Knutsen*, apoteker, *Arne Thormodsæter*, vaisenhusbestyrer.

Derhos som sekretær av *Hartvig Halvorsen*. Av opropet hitsætter vi et par avsnit, som indeholdt programmet for den kommende diakongjærning. Der blev først henvist til den betydelige indgang diakonissenes arbeidé hadde faat i vort land, og saa het det videre :

„Der er i de moderne samfund, ogsaa i vort, hele egner av nødens og elendighetens store rike, hvortil kvinder ikke kan naa, *men hvor kun mænd kan opta arbeidet*. Allerede det almindelige menighetsarbeide og den dermed forbundne

fattigpleie, hvor dog vore diakonisser er saa nødvendige, og hvor de hos os har nedlagt et saa rikt velsignet arbeide, allerede der foreligger opgaver, som ligger utenfor kvindens rækkevidde. Vi innskærper os her til at nævne den diakonvirksomhet som i vore store og spredte menigheter trænges til en rikere ordets forkyndelse og privat sjælesorg, fremdeles arbeidet i de mange hjem for gamle og i vaisenhusene, som nu reiser sig hos os, og endelig de mange opgaver som arbeidet blandt den mandlige ungdom stiller. Føier man saa hertil hvad der utkræves av arbeidskræfter til vore fattiggaarder rundt om i landet, til missionen blandt drankere og løsgjængere, blandt løslatte straffanger og i strafanstaltene, samt endelig til bekjæmpelse av de for vor tid eiendommelige nødtilstande som skriver sig fra vantro og samfundsnedbrytende retningers altfor frugtbare arbeide blandt os, saa vil det lettelig indsees at der foreligger for kirken en hel række av store opgaver, som kun kan optas av mænd, og det av mænd som baade teoretisk og praktisk er grundig utdannet til sin gjerning.“

„Vi føler os ogsaa overbevist om at den norske kirke har rike betingelser for at kunne opta ogsaa denne sak, kanske rikere end de fleste andre kirkesamfund. Den sterke kristelige bevægelse som i aarrække har strømmet gjennom vort land, har skapt mange og dygtige kræfter for diakongjerningen. Der er hos mange unge kristeligsindede mænd hos os en sterk trang til at faa en utdannelse, som kunde aapne dem adgang til en gjerning i vor kirkes tjeneste. En del av dem har søkt til andre land for at faa den kundskap som er dem negtet hos os; den største del har maattet gi avkald paa sit haab om at faa sin trang tilfredsstillet. Og det forekommer os, at det i en tid som denne, da vor kirke kjemper sin tunge, haarde kamp imot de nedbrytende retninger, er en daarlig økonomi av den norske kirke ikke at gjøre bruk av disse friske kræfter fra folket selv, som staar rede til at vie sit liv i den kristelige kjærlighets tjeneste. Derfor er det vor varme overbevisning, at tiden nu er kommet til at opta ogsaa denne gren av kjærlighetsarbeidet, som tidens evangeliske kirkeliv har skapt.“

Til diakonanstalten tænkte man at knytte *et peiehjem* for

gamle fattige mænd, og Kristiania fattigvæsen hadde lovet et belæg paa indtil 60 gamle.

Som diakonelever vilde man opta 10 dygtige kristelig-sindede mænd i alderen 20—30 aar, som skulde staa som elever i 2 aar og faa frit ophold og fri undervisning mot at yde det arbeide anstalten krævet.

Den første bygning. Til bolig var leiet Magdalanaasylets store murbygning (nær ved Ullevaal anlæggene). Endel av asylets jord skulde følge med.

Det første diakonhjem. (Magdalanaasylets gamle bygning).

For at faa det hele igang regnet man med gaver i penger, klær, møbler o s. v. fra venligsindede mennesker. Selv tegnet medlemmene av Lutherstiftelsens styre sig for henved 1000 kroner.

Opropet fandt saa stor tilslutning, at hjemmet kunde sættes igang vaaren 1890. 23 unge mænd meldte sig til de ledige diakonelevpladser. Av dem blev 10 tat imot. Som forstander blev ansat pastor *Hartvig Halvorsen*. Gartner og bibelbud *Carl Albert Auensen*, som hadde militær sykepleie-utdannelse, blev antat til at lede pleien av de gamle og forestaa

arbeidet i haven: Som husbestyrerinde skulde frk. *Sofie Petersen* gjøre tjeneste. Den 21. april 1890 blev saa hjemmet aapnet. Til at begynde med var det smaat med indbo. Men gavene strømmet ind, og lass paa lass blev kjørt op fra Kristiania. Litt efter litt fik saa det hele et hjemlig præg.

Den 2. juli 1890 begyndte de gamle mænd at flytte ind. Man hadde bestemt sig til at begynde med 12. Snart efter kom der ønske om plads ogsaa for gamle som vilde ha bedre forpleining, og endel værelser blev gjort istand til det.

Under alt dette blev den teoretiske undervisning ogsaa drevet. 2 professorer, 3 prester, 1 læge og 1 lærer var de første lærerkræfter. Men de mange gjøremaal gjorde i begyndelsen læsningen vanskelig. Gaarden skulde indredes, huset vaskes, haven stelles, — og de gamle maatte ikke glemmes. Hvad blev der saa for bøgerne? En av elevene spikret sin lærebok op paa væggen foran sig mens han arbeidet med at trække væggen med tapet!

Men frem gik det, og de som var der, hadde det godt. De hadde et hjem. Høsten 1890 var man kommet saa langt at man kunde faa Diakonhjemmet høitidelig indviet. Det skedde 23. oktober 1890 ved biskop *Essendrop*.

I det følgende aar blev hjemmet skilt ut fra Lutherstiftelsen eller Indremissionsselskapet, som det nu kaldtes, og dermed gjort til en egen anstalt, som skulde leve sit selvstændige liv gjennem aarene. En viss forbindelse blev man dog enig om at beholde, og denne fik sit viktigste uttryk i valget av styret (sml. side 18).

Planer om sykehus. Allerede i hjemmets andet leveaar begyndte man at se sig om efter et nyt øvelsesfelt for elevene. Som naturlig var, hadde man først tat fat paa arbeidet med at pleie gamle og syke mænd. Men det viste sig dog snart, at dette var utilstrækkelig som eneste øvelsesfelt under diakonutdannelsen. En tid tænkte man paa at oprette et hjem for vanartede gutter. Saaledes var det gjort ved en række tyske diakonanstalter. Men da staten snart efter grep ind med sine skolehjem, faldt planene derom bort. Istedetfor fæstet man sig ved sykehusarbeide. Fra en række private hold hadde Diakon-

hjemmet faat anmodning om hjælp av diakoner til sykepleie i hjemmene. Andre diakoner hadde gjort tjeneste ved nogen av Kristianias sykehus. Begge dele gav vink om at der vilde være bruk for mænd med større sykepleierutdannelse. En klar sak var det ogsaa, at diakonen burde ha det bedste mulige kjendskap til behandling av syke, naar han efter endt utdannelse kom ut i praktisk arbeide, hvad livsstilling han saa end fik. Og endelig hadde man en tydelig følelse av den

Stenerud gaard. I forgrunden „det store kursus“.

opdragende magt arbeidet i et velordnet sykehus vilde ha for de unge mænd personlig.

Der blev da anstillet undersøkelser om Magdalenaasylets hus, som hjemmet bodde tilleie i, kunde brukes som sykehus. Det gik. Men der maatte forandringer til. Og de vilde koste penger. Overslaget lød paa kr. 20 000.00. Da tilbød cand. teol. *Raaen* sig at reise langs kysten og samle midler. *Raaen* hadde allerede nogen tid været lærer ved hjemmet og var saaledes vel fortrolig med diakonien. Hans tilbud blev antat, og i løpet av vinteren 1892/93 samlet han over kr. 12 000.00. Senere skaffet han yderligere bidrag. En almindelig opfordring til almenheten om gaver blev ogsaa møtt med megen velvilje.

1. mai 1893 blev saa sykehuset aapnet. Som første overlæge blev ansat dr. med. *Kr. Jervell*. — Nogen tid i forveien var de 2 aars elevtid utvidet til 5 aar.

Dermed hadde arbeidet i væsentlig grad forandret karakter, likesom det spor var fundet som senere i hovedsaken har været holdt.

Indkjøb av Stenerud i V. Aker. Samme aar sykehuset blev aapnet, fik Diakonhjemmet kjøpt sin nuværende smukke eiendom Stenerud ved Vinderen i Vestre Aker. Det var Kristiania Sparebank, som da i likhet med mange ganger senere viste hjemmet sin store velvilje. Paa en ansøknings om bidrag til hjemmet, svarte banken at den var villig til at gi det, men helst som hjelp til indkjøb av eiendom. Det traf et ønske hos hjemmet, og saa blev Stenerud kjøpt for en sum av kr. 50 000.00. Det var ialt 130 maal jord og desuten en gammel bondegaard med uthus. Da det var kjøpt, gav sparebanken kr. 20 000.00 som rentefrit laan.

Byggeplaner. Efterhaanden arbeidet der sig frem planer om bygning av nye sykehus. Meget tidlig hadde man faat anmodning fra læger om at bygge sykehus for nerve-lidende mænd, og i 1895 utsendte man saa opfordring til at tegne bidrag til et saadant. Man bad særlig landets kristenfolk om at hjelpe. Og dette viste sin kjendte offervilje. I 1896 hadde man ca. kr. 20 000.00. Derav var dog en større gave, kr. 10 000 00, fra Kristiania brændevinssamlag, som ogsaa ellers — før og siden — støttet arbeidet med betydelige summer.

Det var først tanken at bygge et nervesykehus paa Stenerud og beholde Magdalenaasylets hus som sykehus. Men den plan maatte snart opgives. Den gamle sykehusbygningen var allerede saa liten, at en del diakoner maatte bo paa Stenerud. Forstanderen selv maatte bo i byen. Skulde saa et nyt sykehus bygges paa Stenerud, blev det hele spredt, tungvint og dyrt at drive. Løsningen maatte bli at der blev bygget 2 sykehus: et for almindelig sykehusbruk og et for nerve-lidende. En væsentlig medvirkende faktor var ogsaa det, at Magdalenaasylet kunde bli solgt naar leietiden var ute. Der

Diakonhjemmets afdeling for kirurgi og indremedicin.

var planer oppe om det. Det viste sig ogsaa senere, at bygningen blev solgt i de samme dage som de første spadestik blev gjort til Diakonhjemmets nye bygverk.

Økonomisk støtte fandt hjemmet paa dobbelt maate.

Hospitset i Kristiania. Efter tysk og schweizisk mønster besluttet man i 1897 at søke oprettet et hospits i Kristiania. Dets overskudd ut over et begrænset aktientbytte til aktionærene skulde tilfalde Diakonhjemmet (sml. side 38).

Paa den anden side fik man foruten gaver til driften ogsaa store beløp til byggefondet. Samlaget gav som gave i 1895—1898 kr. 36 000.00 og i 1899 og 1900 kr. 30 000.00, og sparebanken bevilget som rentefrit laan kr. 50 000.00. Saa var ogsaa Stenerud, som følge av Holmenkolbanens anlæg, steget sterkt i værdi. Det blev derfor mulig at opta et stort byggelaan. Endelig fik man fra Akers herredsstyre i 1898 bevilget skattefrihet for det nye anlæg paa Stenerud. Og saa blev da husene bygget. Arkitekt *Nordan* gav tegninger, og brødrene *Hoff* fik overdrat opførelsen. Fra 1898 til 1900 blev der bygget. 1. juni 1899 blev grundstenen høitidelig nedlagt av sogneprest til Vestre Aker, *Chr. Nygaard*, og 1. september 1900 blev sykehusene indviet av statsraad *Wexelsen*. Den samlede brandtakst for begge bygninger blev kr. 392 000.00. Tilsammen er de beregnet paa at ta henvend 100 syke. Til indvielsen hadde stiftsprovst Gustav Jensen skrevet følgende 2 sange:

Som: Kirken den er et gammelt hus.

E i for at tjenes Herren kom,	Jorderik har kun trange kaar,
Han kom herved for <i>at tjene</i> ;	Meget er brutt og av lave —
Helt gjennem dødens angst og dom	Rum nok for hjælp mot sot og saar,
Gik han den høie og rene.	Rum for hver tjenestes gave.
Sier saa: Størst i himmerik	Stig da herved fra himmerik,
Er den som frit og uten svik	Find dig dit sted paa jorderik,
Andre vil elske og tjene.	Sind som vil tjene med glæde!

Rum nok for ungdom lys og sterk,	Sterkere strømme Herrens blod
Rede for haab fra det høie,	Gjennem disciplenes aarer,
Rum for al mandskrafts seige verk,	Friere flyte livets flod
Om det saa ryggen skal bøie.	Hen over jorderiks taarer,
Tjenende haand og hjerte ømt,	Bringe en tak til himmerik,
Mer skal I naa end I har drømt,	Takken til ham som naaderik
Naar I <i>hans</i> fotspor vil følge!	Tjente og tjener os alle.

Diakonhjemmets afdeling for nervesygdomme.

Herre vor Gud, sign huset her ;
Byg det ved aanden du sender,
Op paa den grundvold ren og skjær,
Som alle kristne bekjender.
Fast lad det staa, mens tider gaar,
Vokse i evne aar for aar,
Sted til at hjælpe og tjene.

Syge og læger signe Gud,
Klage til lovsang sig vende !
Tjenernes skare herfra ud
Over alt landet du sende !
Hvad der er bundet, sygt og armt,
Møde fra dig et budskab varmt :
Kjærlighed virksom i gjerning.

Herre, dit hus paa jorderig
Vil du miskundelig bygge,
Indtil det høit i himmerig
Staar uden revne og skygge.
Endnu der trænges mangen sten,
Modtag i naade ogsaa den
Som vi her ydmygt dig rækker !

Den første av disse er blit diakonenes sang. Den er optat av stiftsprovst Gustav Jensen i hans forslag til revidert salmebok. Den er avtrykt her i den form som salmeboksforlaget har.

Diakonhjemmets økonomiske historie efter 1900. Oprindelig var det tanken at bygge vaskeri i et av sykehusene og som særskilt hus en økonomibygning med bolig for funktionærer, kontorer o. s. v. Av økonomiske grunde maatte alt det sløifes. Istedendfor nøiet man sig med at opføre en forstanderbolig. Det andet fik bli fremtidens sak.

Der var liten utsigt til at hjemmet skulde kunne bære sig økonomisk de første aar, efterat de nye bygninger var tat ibruk. Med Kristiania Hypothek- og Realbank hadde man et laan paa noget over kr. 200 000.00, som skulde forrentes. Ogsaa paa inventar var der gjæld. Videre maatte det nødvendigvis ta tid inden søkningen til de nye sykehusene var ordentlig oparbeidet. Man regnet imidlertid med støtte i form av offer, gaver o. s. v. Paa den maaten skulde regnskapet ballanceres.

*Sogneprest Jul. Gjer,
styrets formand 1891-1896.*

heller ikke den forholdsregel var nok.

Styret maatte anmode flere kreditorer om henstand, og selv opta banklaan i eget navn for at holde driften gaaende.

Fremdeles gik det økonomisk nedover. I 1905 var det kommet saa langt at det var paa randen av det hjemmet kunde bære. Hadde ikke gjerningen været av Gud, var det da faldt sammen. Men saa skulde det ikke gaa.

I 1905 besluttet styret at oprette en ny post ved hjemmet for en forvalter, som skulde forestaa den økonomiske ledelse av anstalten. Som saadan an-

Men tiderne blev ikke gunstige. Efter nittiaarenes gode økonomiske forhold kom der trange tider. Det fik ogsaa Diakonhjemmet føle. Der kom nok mange offerbeløb fra en række menigheter i 1901. Og i 1902 gav endog Kirke departementet paabud om at der skulde ofres til Diakonhjemmet, en ofring som indbragte ca. kr. 20 000.00. Men trods ofringer og gaver gik det økonomisk nedover.

Paa sykehusene gik man over til at ta imot kvindelige patienter foruten mandlige som før, og man ansatte særskilt kvindelig betjening. Men

*Rektor J. Jespersen,
styrets formand 1896-1903.*

satte man inspektør ved Lungegaardens sykehus i Bergen, *A. Hulebak*. Samme aar blev pastor Hartvig Halvorsen utnævnt til sogneprest til Vaalerengen og avløst som forstander av pastor *Th. Dahl*. Kort efter gik en række av hjemmets kreditorer med paa at avskrive en del av hjemmets gjæld. Et nyt laan blev samtidig reist av styret og den nye forstander, saa de nødvendige midler blev skaffet.

Fra da av har Diakonhjemmets økonomiske historie svingt. Adskillige gaver er kommet, deriblandt ogsaa nogen større. Menighetene har støttet ved ofringer, selv om dette efterhaanden er sunket ned til et mindre tal av menigheter. Videre har hospitsene i Kristiania og Bergen (den sidste fra 1912) git aarlige bidrag. Sparingssparebanken i Kristiania og Svend og Lena Foyns missionsfond yder ogsaa aarlig beløp. Videre støtter kvindeforeninger m. v.

Dette har i forening med en forsigtig økonomisk ledelse bragt hjemmet frem, skridt for skridt. Er end laanebyrden fremdeles stor — pantegjælden er kr. 200 000.00 —, saa hviler dog hjemmets økonomi paa sikker grund.

Utvidelser har man dog litet magtet. Som eneste nye bygverk er kommet til en ny forstanderbolig i 1914. Den gamle, som i en række aar hadde git plads for forstander og forvalter, gik da over til forvalterbolig med leilighet ogsaa for overdiakonen.

I 1913 skiftet hjemmet for 3dje gang forstander, idet pastor Th. Dahl blev efterfulgt av pastor *Reidar Kbro*.

*Sogneprest Th. Godal,
styrets formand fra 1904.*

DIAKONHJEMMETS LEDELSE.

Hjemmets styre. I det første aar efter oprettelsen var Indremissionsselskabet styret ogsaa styret for hjemmet. Den unge diakongjerning fik derved den bedste støtte. Men den nye anstalt blev snart saa stor, at den trængte sit eget styre. Det forstod selskabet, og det la saken frem for sin generalforsamling. Denne gav selskabet styret i opdrag at træffe de nødvendige bestemmelser for Diakonhjemmets stilling for fremtiden. Der blev da utarbejdet følgende

Grundregler :

Fra 10. december 1891 er Diakonhjemmet og det Norske Lutherske Indremissionsselskab skilt ad. Diakonhjemmets bestyrelse bestaar af mindst 7 medlemmer. Bestyrelsen vælges første gang af selskabets hovedbestyrelse. Ved afgang i bestyrelsen vælges nye medlemmer paa den maate, at Diakonhjemmets bestyrelse for hvert medlem som skal vælges, foreslaar tre, blandt hvilke da hovedbestyrelsen vælger det nye medlem. Diakonhjemmets bestyrelse har at lede anstaltens virksomhet og vareta dens tarv. Navnlig har den saaledes at sørge for, at anstaltens gjerning drives i kristelig aand, og ved valget af dem som skal arbeide i dens tjeneste, at ha for øie at de har et kristelig sind og av hjertelig overbevisning tilhører den evangelisk-lutherske kirke. Hvert aar avgir den for selskabet beretning om sin virksomhet tillikemed summarisk regnskap i revidert stand for forvaltningen av hjemmets midler. Disse bestemmelser blir at indta i hjemmets statutter og kan ikke forandres, utenat begge bestyrelser derom er enige.

Som første styre for Diakonhjemmet blev valgt dampskibsekspeditor *E. Whittington*, skolebestyrer — senere rektor — *J. Jespersen*, pastor *Hartvig Halvorsen*, pastor *J. Gjør*, advokat *Frits Kiær*, overlæge *Aaser* og kjøbmand *Hans Udnæs*. Av disse er nu kun advokat *Kiær* tilbage i styret. Det nuværende styre bestaar foruten av advokat *Kiær* av grosserer *Chr. Falchenberg*, sogneprest *Th. Godal*, direktør *J. Hald*, pastor *Mikael Hertzberg*, trælasthandler *Petter P. Linnerud* og kjøbmand *M. Skallerud*. Foruten disse herrer har ogsaa skolebestyrer *Berle*, institutbestyrer *Lippestad* og kgl. fuldmægtig *Fr. Winsnes* været medlemmer av styret.

Diakonhjemmets styre.

*Pastor Th. Dahl,
forstander 1905-1913.*

teol. *Ivar Raaen*, (død som provst og sogneprest til Tingvold). Raaen gjorde tjeneste som sekretær for Diakonhjemmets styre, samtidig med at han var lærer for elevene. Fra høsten 1894 gik pastor Halvorsen helt over i Diakonhjemmets tjeneste alene. I 1905 blev han saa utnævnt til sogneprest til Vaalerengen i Kristiania. Han blev imidlertid staaende som medlem av styret til sin død. Han døde paa Diakonhjemmet i 1910, netop som den anden norske diakonkonferance skulde aapnes. En alvorlig blindtarmbetændelse tok hans liv. I 1913 blev et mindesmerke

Styrets formænd. Den første formænd. Den første formænd i styret var sogneprest *Jul. Gjør*, 1891—1896. Den anden var rektor *J. Jespersen*, 1896—1904. Siden 1904 er sogneprest *Th. Godal* styrets formænd.

Forstandere. Som forstandere for hjemmet har der hele tiden været ansat prester, saaledes som det er fremgaaet av oversigten over hjemmets historie. Pastor *Hartvig Halvorsen* stod som forstander fra grundlæggelsen i 1890 og til 1905. I de første aar var han tillike sekretær for Indremissionselskapet. I 1893 og 1894 hadde han hjælp av cand.

*Pastor Reida Kobro,
Forstander fra 1913.*

reist paa hans grav paa Vestre Akers kirkegaard for midler indsamlet blandt diakoner. Det Norske Diakonforbund vilde hædre Diakonhjemmets stifter.

Ved sogneprest Halvorsens utnævnelse til Vaalerengen i 1905 blev pastor *Theodor Dahl* kaldt til at være hjemmets forstander. Han var da personel kapellan ved Nykirken i Bergen. Han hadde tidligere selv været diakon nogen tid. Han stod som forstander til 1913. Pastor Dahl er nu residerende kapellan til Sigdal.

Forvalter A. Hulebak.

Efter pastor Dahl blev kateket i Mandal *Reidar Kobra* i 1913 kaldt som forstander.

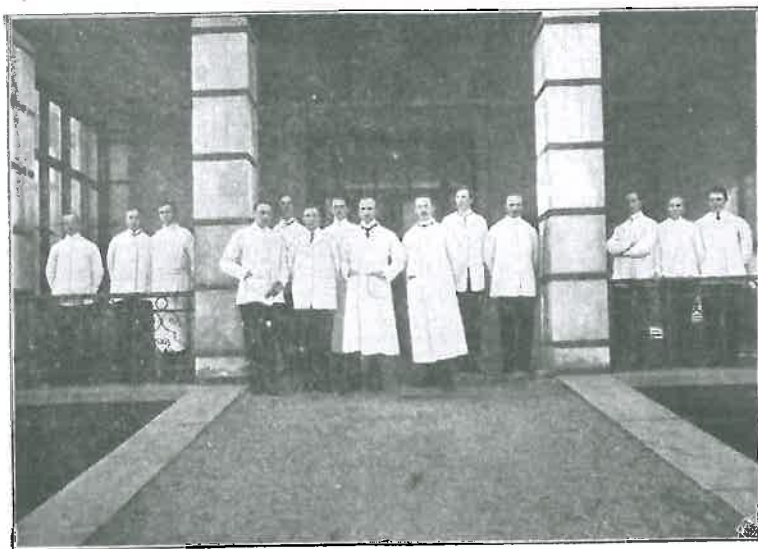
Forvalter. Hjemmets *økonomiske* ledelse laa fra begyndelsen av under forstanderen sammen med de andre gjøremaal. Senere er det skilt ut og lagt under en forvalter. Som saadan blev i 1905 kaldt inspektør ved Lungegaardens sykehus *A. Hulebak*. Forvalter Hulebak har selv fuld diakonutdanning og tilhører et av hjemmets ældste kuld.

TILGANG AV DIAKONER.

Ved Diakonhjemmets opprettelse gjorde man regning med at der var nok av skikkede unge mænd, som vilde vælge diakonien som livskald. Det haab er ikke gjort tilskamme. Litt op og ned har det været; men alt ialt har søkningen været god. I de senere aar saa god, at man som regel har hat alle elevpladser fuldt besat.

Optagelsesbetingelser. De væsentligste betingelser man sætter til en ung mand som vil ind paa hjemmet, er at han er en personlig troende kristen. Han maa videre være frisk og

sterk og ha almindelige gode kundskaper efter folkeskolens plan. I den senere tid har mange elever gaat gjennem en kristelig ungdomsskole, og det kommer vel med. Videre maa de tilhøre vort kirkesamfund. De maa ikke være forlovet. Sit arbeide maa de se paa som et kald Gud lægger for dem og ikke bare som et middel for at tjene til livets underhold. Undervisningen paa hjemmet er gratis. Det første aar faar

Diakongruppe.

elevene frit ophold. I de senere aar faar de først kr. 200.00, senere kr. 250.00 pr. aar. Det skal være til klær og daglig smaabruk.

Ialt har 218 unge gutter søkt optagelse paa hjemmet.

Av dem var fra Østlandet	84 = 38 %.
" Vestlandet	58 = 27 %.
" Trøndelagen	37 = 17 %.
" Nord-Norge	21 = 10 %.
" Sørlandet	13 = 6 %.
" Utlandet	5 = 2 %.

74 var bygutter fra fødselen = 34 %, 144 landsgutter = 66 %.

Disse forhold landsdelene indbyrdes har i det væsentlige holdt sig likedan den hele tid.

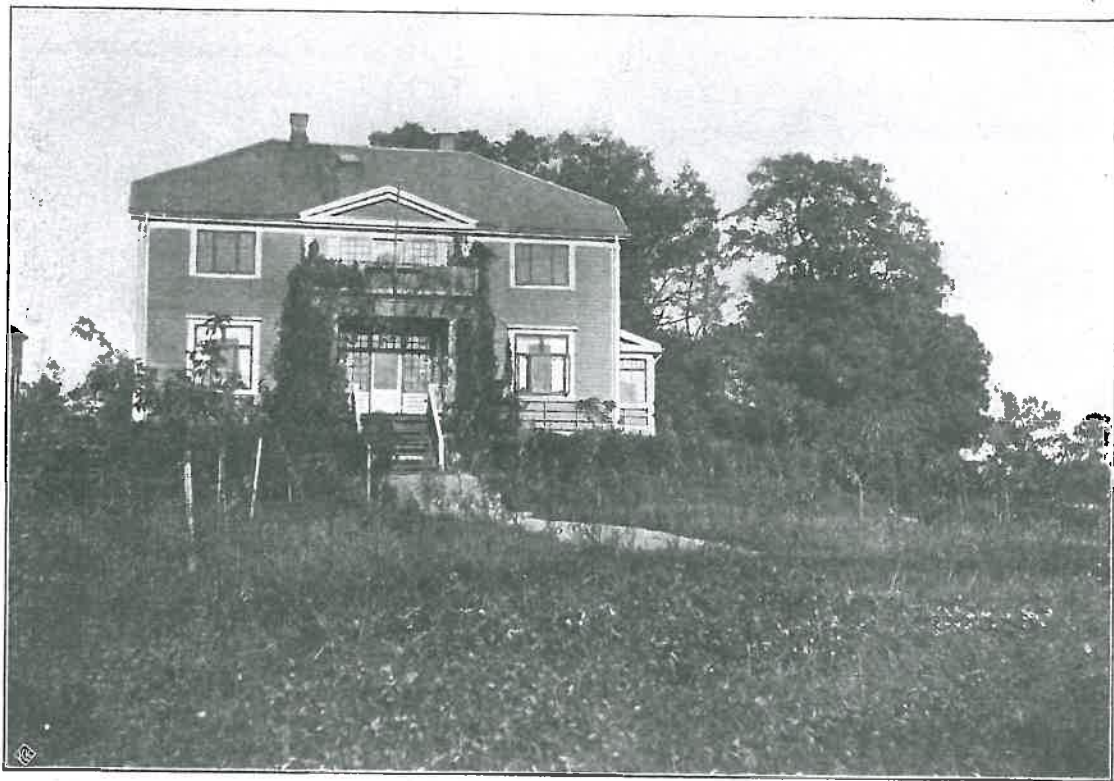

Forstanderboligen.

Avgang. Av de 218 er imidlertid halvparten traadt ut igjen. Det første halve aar benytter hjemmet som prøvetid. Forbindelsen mellem hjemmet og eleven kan da avbrytes fra begge sider naarsomhelst, under rimelig hensyntagen.

Av prøveelevene er hele 62 holdt op. Nogen er ogsaa traadt ut som ældre elever, dog mindre i den senere tid. Endel fuldt utdannede diakoner — ialt 7 — har meldt sig ut av organisationen, og 10 er døde. Tilbake er der fra de 25 første aar 110, elevene medregnet. Nedenstaaende tabel gir oversigt over tilgangen og avgangen.

Optagelses- aar.	Optat ialt.	Uttraadt:			Død.	Gjen- staaende.
		Under prøvetiden.	Fra 2.-5. elevaar.	Som fuldt ut- dannet diakon (uttraadt av Broderfor- bundet).		
1890	13	3	4	2		4
1891	7		1	1		5
1892	4	1				3
1893	12	4	3		1	4
1894	5	1	3		1	0
1895	7	3	1	1		2
1896	9	4	2			3
1897	5	4				1
1898	13	3	3	1	1	5
1899	10	4	1			5
1900	7		1		2	4
1901	5		1			4
1902	7				2	5
1903	9	4		1		4
1904	9	2	3			4
1905	7	1	1		1	4
1906	13	7	4			2
1907	7	2			1	4
1908	12	6	1	1		4
1909	12	3				9
1910	3	2				1
1911	12	3				9
1912	9	1				8
1913	11	3				8
1914	10	1			1	8
Sum	218	62	29	7	10	110

Forvalterboligen.

SYKEHUSARBEIDET. — LÆGER. — BETJENING.

Overlæge dr. med. O. Borchgrevink.

— med 24 683 liggedage til-
sammen. Der blev utført 443
operationer. Paa nerveavde-
lingen kom 71 patienter med
6271 liggedage.

Overlæger. Som overlæger
har i aarenes løp
følgende gjort tjeneste: Dr.
med. *Kr. Jervell* 1893—1895,
professor dr. med. *Peter F.
Holst* 1895—1896, dr. med *Kr.
Thue* 1896—1900. Efter aap-
ningen av de nye sykehus: Pro-
fessor dr. med. *Leegaard* (for
nerveavdelingen) 1900—1901,
dr. med. *Lyder Nicolaysen*
1901—1913, dr. med. *Storm
Bull* fra 1913. Længst har

Naar en elev er kommet,
blir han efterhaanden ført ind
i sykehusarbeidet. Her faar
han grundlaget for sin syke-
pleierutdannelse.

Sykehusene har særskilte
avdelinger for kirurgiske og
for medicinske patienter. Den
3dje avdeling er „Nerven“
for de nervesyke. Den har
egen bygning.

Søknningen til sykehusene
har længe været saa stor, at
at det har været vanskelig at
skaffe plads til alle som ønsker
behandling. Ved de kirurgiske
og medicinske avdelinger kom
der i 1914 ialt 563 patienter

Overlæge dr. med. Storm Bull.

dr. med. *Otto Borchgrevink* arbeidet ved hjemmet. Han blev ansat i 1896 og har fulgt det senere som overlæge ved den kirurgiske afdeling.

Reservelæge. Reservelæge ved hjemmet er fra 1906 av dr. *Einar Fr. Lindboe*.

Videre har hjemmet en *kandidatpost*, hvis indehaver oftere veksler. Ikke sjelden er det en øvet læge fra steder utenfor Kristiania, som kommer hit av hensyn til videregaaende utdanning.

Reservelæge Einar Fr. Lindboe.

Overdiakoner. Sykehusets daglige arbeide

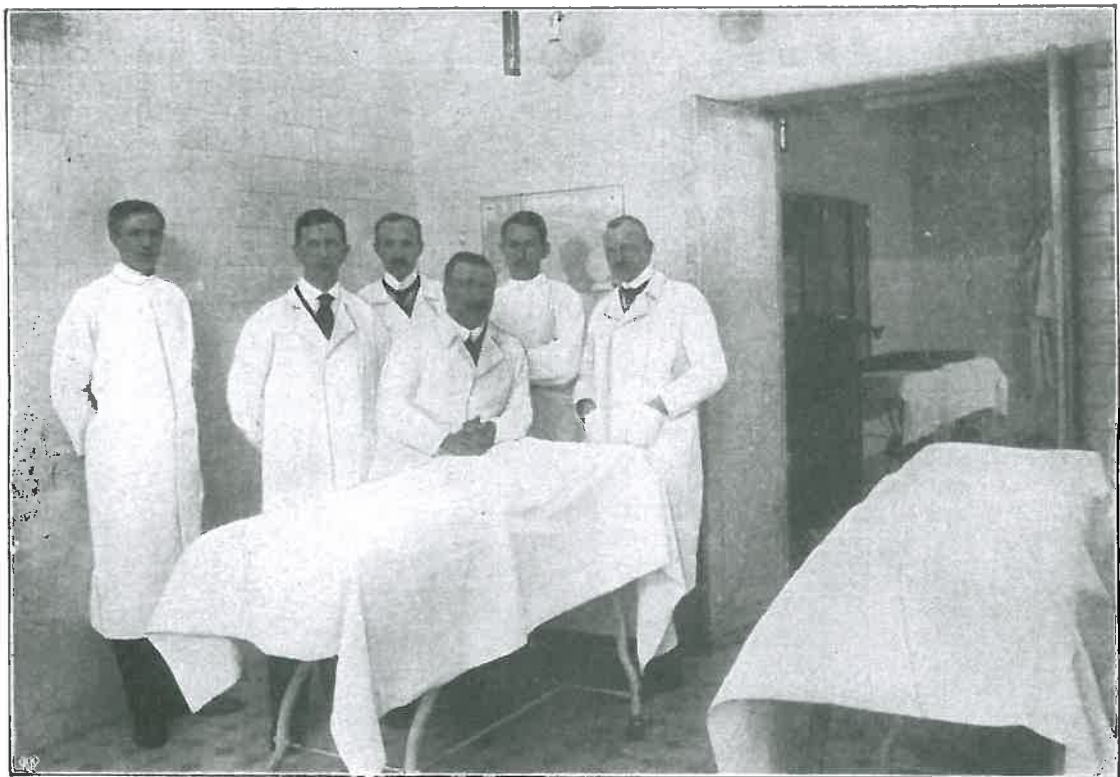
staar under overdiakonens tilsyn. Som overdiakoner har været ansat: Cand. teol. *O. B. Bull* († som sjømandsprest) 1894—1896, *K. Svendsen* 1897—1904, *Z. T. Brekke* 1899—1901 (ved nerveavdelingen og under overdiakon Svendsens fravær), *A. O. Gundersen*, 1904—1907, *Th. Fagereng* 1907—1911, *H. Sandvold* fra 1911.

Kvindelig betjening. Diakonelevene arbeider kun blandt de mandlige patienter. For de kvindelige har Diakonhjemmet sykepleiersker. Oversøster er søster *Esther Lundquist*, ansat 1914. Hjemmet tar imot unge kristeligsindede kvinder, som ønsker at utdanne sig til sykepleie og til menighetstjeneste.

Ved *nerveavdelingen* arbeider der fra 1902 av diakonisser. Oversøster er diakonisse *Gyda Larsen*.

Kjøkkenavdelingen spiller selvfølgelig en stor rolle. Den ledes av frøken *Fiva*.

Det hele sykehusarbeide er lagt paa religiøs grund. Der holdes derfor ogsaa faste andagter flere ganger i uken. Leilighetsvis kommer nogen religiøse sangkor op og synger, til glæde for patienter og betjening.

Fra operationsrummene. I forgrunden overlæge dr. Borchgrevink. Til højre dr. Lindboe.

Elevpladser utenfor Diakonhjemmet. Efter nogen tid blir de fleste elever sendt til poster i hjemmets tjeneste ved anstalter som hjemmet staar i forbindelse med. De største stationer vi har, er Sanderud asyl (for Hedemarkens amt) pr. Hamar, hvor 5 elever arbeider, og Bergens kommunale arbeids- og pleiehjem, hvor der er 3 elever. Begge steder er en fuldt utdannet diakon overpleier. Videre er der et par elever ved Epileptikerhjemmet (se side 41), og en enkelt ved Bratsbergs amtssykehus, ved Stavanger amtssykehus og ved Lungegaardens sykehus i Bergen. Leilighetsvis er der andre elevposter av forskjellig art. Saaledes har enkelte elever utført menighetsarbeide eller hat sykepleie i private hjem.

DIAKONUTDANNELSEN.

DENS RELIGIØSE SIDE. DET STORE KURSUS.

Bibeltimer. Utdannelsen til sykepleier er kun en del av den hele diakonutdannelse. Da sykepleien imidlertid kræver sin mand dagen lang, blir der saalænge sykepleiearbeidet varer, væsentlig kun aftentimene som kan benyttes. I dem holdes der regelmæssige bibeltimer og religiøse møter, som stiler mot at føre elevene ind i Bibelen eller behandler særskilte spørsmåal som vedrører kristenlivet. De timer ledes av forstander eller overdiakon. Leilighetsvis kommer der foredragsholdere utenfra, dels til oppbyggelige møter, dels for at omtale de forskjellige kristelige virksomheter som øves i vort land eller av vort folk. En aften i uken er der selskabelig samvær med bevertning. En anden aften har elevene sine egne møter, hvor de øver sig til at lede et møte og holde foredrag. Spisestuen er det regelmæssige forsamlingslokale.

Det store kursus. Tyngdepunktet i utdannelsen — teoretisk set — er lagt til slutningen av elevtiden. Da blir elevene indkaldt til det *store kursus*, som nu helt lægger beslag paa deres tid og interesse. De mange dygtige kræfter som i Diakonhjemmets unge dage gav en udmerket og frivillig hjelp, er senere avløst av en fastere ordning. En egen lærer — oftest en yngre teolog — underviser i norsk, regning, historie, geo-

grafi og kirkehistorie. Særlig vegt blir lagt paa de 2 første fag. Videre underviser Diakonhjemmets forvalter i bokholderi, enkelt saavel som dobbelt. Endelig har forstanderen kurset i bibellære, troeslære og indremissionslære. Desuten gir han veiledning i prækenlære, likesom der blir holdt praktiske prækenøvelser. Nogen av de opgaver som er git i løpet av

Fra spisestuen. Diakoner og søstre. For bordenden overdiakon Sandvold.

sidste aar, vil vise de krav som kan stilles. I *bibellære*: At fortolke Gal. 1, 1—5. — Hvad menes med kristenlivets frugter, og hvad er det som driver dem frem (Gal. 5)? — Hvad var aarsaken til apostelmøtet i Jerusalem? Hvad betydning fik møtet for den kristelige forkyndelse saavel som for Paulus i hans apostelstilling? — Hvad fortæller Det nye Testamente om den mandlige diakoni? I *indremissionslære*: Hvad blir der gjort for at hjelpe fattige i landet? Paavis fordele og mangler ved de forskjellige arbeidsmidler. — Gi en oversigt

Nervetvdelingen. — Diakonisser.

over en menighetsdiakons arbeide. — Fortæl om det arbeide som paa kristelig grund gjøres for ungdom i vort land.

Under kursustiden avlægger man samlet besøk ved flere av de anstalter som arbeider til avhjælpelse av den private nød.

Som lokale benytter kurset den gamle bondegaard Stenerud, som endnu staar, og foruten til skolen ogsaa gir plads for kursets elevværelser, systue, gutteværelse o. s. v. Se billedet side 10.

Hver vaar holder man eksamen. Saa er diakonelevens utdannelse paa hjemmet færdig.

DET NORSKE DIAKONHJEMSBRODERFORBUND.

DE UTDANNEDE DIAKONERS ARBEIDE, — HJÆLPEKASSEN.

Brøderforbundet. Efter endt utdannelse blir diakonen optat i Diakonhjemmets Brøderforbund. Det sker efter en egen høitidelig liturgi, idet forstanderen for hjemmet stiller 3 spørsmål:

1. Er det efter endt læretid dit ønske at fortsætte i diakongjæringen og indtræde i det Norske Diakonhjemms Brøderforbund?

2. Vil du ved Guds naade fremdeles søke altid mere at vinde og bevare det rette diakonsind?

3. Vil du, saa længe du tilhører Brøderforbundet, søke at gjøre din gjerning i troskap mot vor evangelisk-lutherske kirke, til Guds ære og dine medmenneskers sande gavn, og vil du omfatte Diakonhjemmet og Brøderforbundet med kjærlighet?

Med haandtryk svarer diakonen sit ja, og forstanderen fortsætter:

Saa optar jeg dig som medlem av det Norske Diakonhjemms Brøderforbund. Gud er trofast som kaldte dig. Han dygtiggjøre, stadfæste, styrke og grundfæste dig!

Et skriftsted faar derefter hver enkelt som er optat, med paa veien. Optagelse pleier at finde sted i forbindelse med eksamensfesten efter det store kursus.

Brøderforbundet omfatter altsaa de fuldt utdannede dia-

koner. Der er intet økonomisk fællesskap mellem dem og hjemmet. Og hver søker de stillinger en selv ønsker. Diakonhjemmet prøver imidlertid efter bedste evne at aapne vei for diakoner til nye stillinger, og omvendt blir hjemmets hjelp til at faa diakoner til arbeide ofte paakaldt.

Som organisation betragtet staar Broderforbundet under

Fra sykehuset : mandssal.

ledelse av Diakonhjemmets styre. Dette har ret til at gripe ind med disiplinære avgjørelser i form av utelukkelse av Broderforbundet, om saa skulde være nødvendig.

De utdannede diakoners arbeide. Diakonene har fundet anvendelse for sin utdannelse paa mange forskjellige omraader.

De har arbeidet og gjør det for den største delen endnu :

Som *sykepleiere* : Ved sykehus, sindssykeasyler, epileptikerhjem ; ved gruber, jernbane- og fosseanlæg ; ved hvalfangerekspedition ; i privatpleie.

I *menighetstjeneste*: Som klokkere, menighetsdiakoner, kirketjenere.

I *kristelige selskapers* tjeneste: I hedningemissionen (missionsdiakoner, emissærer, kredssekretærer), i finnemissionen, i sjømandsmmissionen (assistenter, vaktmestre), i indremissionen (emissærer og i menighetsarbeide), i midnatsmissionen, i kristelig ungdomsarbeide (kreds- og foreningssekretærer, soldathjembestyrere).

Fra sykehuset: kvindesal.

Som *husfædre* ved gamlehjem, rekonvalescenthjem, guttehjem, redningshjem.

I *andre* stillinger: Som forvaltere, økonomer, fattiggaardsbestyrere, vaktmestre, ved tvangskole og skolehjem.

De største av disse grupper har i almindelighet været de 2 første. Der er f. t. 20 fuldt utdannede diakoner i sykepleie og 28 i menighetstjeneste (derav 15 klokkere).

Tilsammen omfatter Broderforbundet f. t. 82 fuldt utdannede diakoner.

Et par landsstevner, diakonkonferanser, har diakonene hatt, 1900 og 1910. Den 3dje konferance blir i aar.

Broderforbundets hjælpekasse. Kun faa diakoner arbeider under saadanne kaar, at de har adgang til i nogen grad at betrygge sin alderdom eller sine efterlatte. Derfor har man arbeidet for dannelsen av en *hjelpekasse*. Man har haabet at de som har faaet hjælp av diakoner, eller paa anden maate har faat syn for diakonien, vil støtte til med gaver for at øke hjelpekassens fond. Kassen blev oprettet allerede i 1893. Dens størrelse er nu vokset til ca. kr. 12 000.00. Derav kan

Fra nerveavdelingen : eneoverløse.

rentene anvendes hvor det trænges. Men det er endnu langt frem før kassen kan svare til det maal som er den stillet.

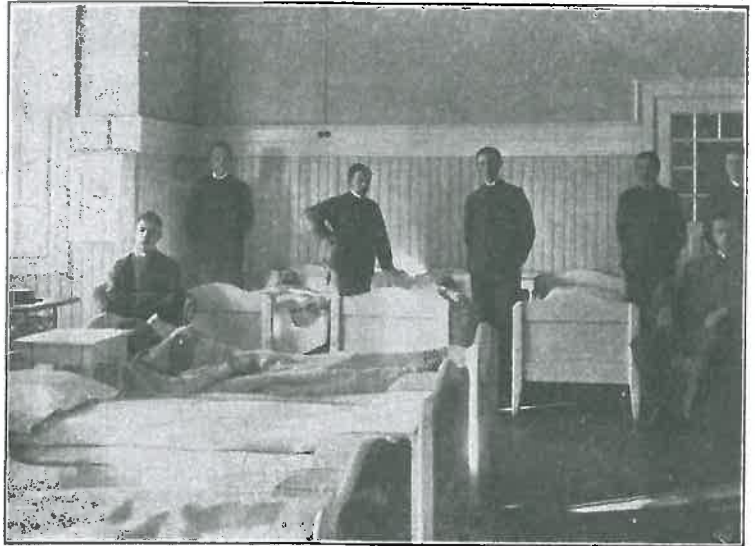
DIAKONMERKET. — IKKE-DIAKONER.

En særlig vanskelighet diakongjerningen har hat at kjæmpe med, er den, at der er flere mænd i forskjellige stillinger, som kalder sig diakoner, men som ikke har hentet retten til navnet fra Diakonhjemmet. Denne vanskelighet bestaar fremdeles, og den har git anledning til mange og for diakongjerningen.

Diakonmerket.

uheldige misforstaaelser. De mænd som kalder sig diakoner, men ikke er det i dette ords virkelige forstand, er dels saadanne som har været en kortere tid paa hjemmet, og som saa av forskjellige grunde er holdt op. For dem kan hjemmet intet ansvar overta. Dels er det folk som aldrig har været paa hjemmet, men som allikevel bruker dets navn. For at særpræge de virkelige diakoner fra disse ikke-diakoner har man indført et eget diakonmerke,

Elevstation. Sanderud asyl. Fra vaktværelset.

som bæres paa frakkeopslaget. Merket er et kors, holdt i hvitt og guld med bokstavene D. N. D. B. (Det Norske Diakonhjems Brøderforbund).

Den egte diakons gjerning vil altid falde ind under lyset av Jesu Kristi korsmerke. En levende tro i en oprigtig kristendom skal præge hans færd.

DIAKONHJEMMETS REGNSKAPSVÆSEN.

Diakonhjemmets historie har for en stor del været en historie om dets økonomi. Herom er der før gjort rede.

Regnskapene har gjennom tiden faat en svær utvikling. Det første regnskap — for 1890 — blev gjort op med en inntægts- og utgiftssum paa kr. 11 681.61. I sidste regnskap — for 1914 — utgjorde de samme summer kr. 120 586.38. Regnskapene er underlagt forvalteren. Som revisor for hjemmet er ansat kasserer *Haldor Andersen*.

LEGATER.

Diakonhjemmet eier 3 legater :

Elevstation. Sunderud asyl. Paa vakt blandt sindssyke i luftegarden.

Statssekretær Lehmann og hustrus legat.

Dets beholdning pr. $31/12$ 1914 var kr. 8695.44. Rentene herav utbetales indtil videre i form av livrenter efter testatorenes bestemmelse, saa legatets aarlige utbytte først senere vil komme hjemmet til gode.

Fond til fripladser.

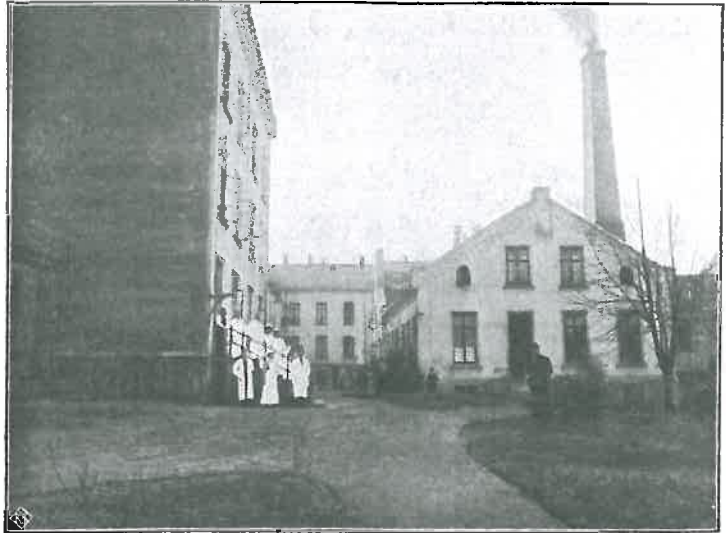
Dets beholdning pr. $31/12$ 1914 var kr. 2117.13. Rentene blir anvendt til at skaffe trængende syke friplads ved sykehuset.

Hjælpefond for trængende diakonelever.

Dets beholdning var pr. $31/12$ 1914 kr. 5330.92.

KVINDEFØRENINGER.

Diakonhjemmet har fundet god støtte for sit arbejde hos en række kvindeforeninger, som har arbeidet for hjemmet i kortere eller længere tid. Aarsberetningene fortæller om kvindeforeninger i Kristiania, Horten, Drammen, Trondhjem, Mandal, Haus, Stavanger, Aalesund, Fredriksstad, Bergen, Hevne, Haugesund. — Ældst er foreningen i Kristiania; den blev stiftet snart efter at hjemmet var oprettet, og har arbeidet hele tiden siden under stor tilslutning. Av de andre for-

Elevstation. Bergens kommunale arbeids- og pleiehjem.

eninger virker fremdeles den i Stavanger (fra 1896) og den i Haugesund (fra 1907). Begge yder store jevnlige bidrag til hjemmets gjerning og til Diakonforbundets hjælpekasse.

HOSPITSENE I KRISTIANIA OG BERGEN.

En fortrinlig hjælp har Diakonhjemmet i et par hospitser i Kristiania og Bergen. De utgjør hver selvstændige aktieselskaper, men utdeler kun et begrænset utbytte til sine

Hospitset, Kristiania.

Hospitaet, Bergen.

aktionærer, forat Diakonhjemmet skal kunne faa sin del. Deres ledelse er lagt i kristelig aand.

„*Hospitset*“, *Kristiania*, er ældst. Det blev oprettet 1897 og har efterhaanden utvidet sig, saa det omfatter de fleste etasjer i den store gaard Rosenkrantzgaten 1. For et par aar siden kjøpte „*Hospitset*“ huset, som det før hadde bodd tilleie i. Dets bestyrerinde er fru *Lie-Nielsen*.

I sidste regnskapsaar gav det kr. 5151.86 til Diakonhjemmet.

Hospitset, Bergen, er nyere. Det ligger paa Tyskebryggen i Solegaarden og blev oprettet 1911. Dets bestyrerinde er fru *Emma Gjermoe*.

I sidste regnskapsaar fik hjemmet kr. 1000.00 derfra.

DIAKONHJEMMETS ORGAN.

„Hjælp“. I 1897 startet Diakonhjemmet et eget blad „*Hjælp*“.

Det skulde være organ for den mandlige diakoni og tillike tjene som fællesorgan for de forskjellige grener av kjærlighetsarbeidet inden den norske kirke. Redaktører var ved siden av Diakonhjemmets forstander pastor Hartvig Halvorsen ogsaa Diakonissehusets forstander pastor Bomhoff og davær. pers. kap. i Vestre Aker Th. Godal. Fra 1901 skulde bladet tillike være organ for menighetspleien i kirken. Bladet bar sig dog ikke økonomisk, og hjemmet hadde i de trange tider efter 1900 ikke raad til at gi det noget tilskud. „*Hjælp*“ maatte da gaa ind ved utgangen av 1901.

I en række aar var derefter aarsberetningene Diakonhjemmets eneste literære meddelelsesmiddel.

„Hilsen fra Diakonhjemmet“. I 1909 begyndte man saa at utgi et nyt blad, „*Hilsen fra Diakonhjemmet*“. De første ganger med 4 siders numre hver gang, senere med 8 sider, i det sidste med 12 sider — 10 gange aarlig. Bladets redaktør er hjemmets forstander. Dets økonomi er avhengig av dets annonser. Det utgaar i 1100 eksemplarer og koster i abonnement 75 øre aarlig. Det bringer meddelelser baade fra hjemmet selv og fra diakonenes gjerning rundt om.

EPILEPTIKERHJEMMET.

I forbindelse med Diakonhjemmet staar anstalten „*Det Norske Pleiehjem for Epileptiske*“, almindelig kaldt *Epileptikerhjemmet*.

Der er en række steder en særlig forbindelse mellem arbeide for epileptikere og diakongjeringen. Saaledes er den store anstalt Bethel ved Bielefeld oprindeligt oprettet av pastor

Det Norske Pleiehjem for Epileptiske, Solberg pr. Sandviken.

v. *Bodenschwing* som en epileptikeranstalt (i aaret 1867). 10 aar efter oprettelsen blev der knyttet en diakonanstalt til, „*Nazareth*“. Den er nu Tysklands største diakonhjem med 503 brødre.

I Danmark er der en epileptikeranstalt „*Kolonien Philadelphia*“ ved Dianalund paa Sjælland. Den arbeider under dr. *Sells* ledelse fra 1898 av. I 1905 blev der knyttet et diakonhjem til. Sverige fik sin diakonanstalt i 1898. Fra 1901 har den et epileptikerhjem tilknyttet som det første av sine arbeidsfelter.

Mandsafdelingen, Epileptikerhjemmet.

Kvindesafdelingen, Epileptikerhjemmet.

Epileptikerhjemmet og Diakonhjemmet i Norge.

I Norge hadde pastor *Hartvig Halvorsen* tidlig den plan at knytte et epileptikerhjem til Diakonhjemmet, saasnart forholdene gjorde det mulig. Nyanlæggene paa Stenerud gjorde det imidlertid for lang tid ugjørlig.

Imidlertid hadde en av de ældste diakoner, *Lars Waale*, selv i 1894 oprettet et privat epileptikerhjem med plads først i Kristiania, senere i Maridalen.

Som privat bedrift var dette imidlertid en vanskelig sak.

Barneavdelingen, Epileptikerhjemmet.

Derfor anmodet Waale i 1904 Diakonhjemmet om at overta hans anstalt. Dette følte sig imidlertid ikke sterkt nok til at ta den økonomiske risiko ved en fælleshusholdning: Der blev derfor dannet en egen anstalt, „Det Norske Pleiehjem for Epileptiske“. Dets styre opnævnes av Diakonhjemmets styre. Styrets formand var først *Hartvig Halvorsen*, senere Diakonhjemmets anden forstander, pastor *Th. Dahl*. Efter ham blev valgt sogneprest *Th. Godal*, formand i Diakonhjemmets styre. Hjemmets forstander er diakon *Wærnes*. Dets mandlige sykepleiere er diakoner.

I 1911 kjøpte Epileptikerhjemmet en ny og vakker eiendom, Solberg i Ø. Bærum, i nærheten av Sandviken station. Dit hlev kvindeavdelingen flyttet i 1911, mands- og gutteavdelingen i 1913.

Skrapsamlingen. Som støtte for sit arbeide har Epileptikerhjemmet en skrapsamling. Man mottar gamle saker, som har nogen værdi, og som kan omsættes i penger. Utbyttet av skrapsamlingen andrar til ca. kr. 1000.00 aarlig. Lagerhuset for „skrapet“ er paa Diakonhjemmet.

VED 25-AARS JUBILÆET.

Diakonhjemmet har mange ønsker om fremgang og utvidelser for hjemmet selv som for brødrenes gjerning. Hvor meget av det som skal bli oppfylt, staar i Guds haand.

Nu ved 25-aars jubilæet kan det imidlertid sandkjendes hvad de mænd sa som satte hjemmet iverk. I sit oprop av 1889 uttalte de bl. a.: „Vi er, efter grundig og alvorlig overveielse, kommet til den erkjendelse, at tiden til at reise dette kjærlighetsarbeide ogsaa i vor kirke nu er inde. — — Det foreligger derfor, forekommer det os, som en bydende nødvendighet for vor kirke at opta den gjerning som nu saa grundig er prøvet og har vist sig saa frugtbar i samfund, hvis forhold og hele aandelige skikkelse har likhet med vort“.

Diakonhjemmet kom i ret tid, og dørene aapnet sig ind til det mangeformede arbeide i menighets- og kirkeliv. Og Guds velsignelse var over det. Der har været vanskeligheter for det, og der er adskillige av dem endda; men de er til nu overvundet, og den mandlige diakoni har faat sætte dype spor efter sig i norsk kirkehistorie. Diakonen er blit en nødvendig mand i kjærlighetens gjerning. Gud gi ham altid den rette, ydmyge, gudsfrygtens aand!

Gud være tak for al hans naade mot det Norske Diakonhjem.

DET NORSKE DIAKONHJEMS BRODERFORBUND.

	Optat paa Diakon- hjemmet.
Andersen, J. B., diakon ved hvalfangerekspedition 1914	1906
Berøen, N. E., gaardbruker Finnaas 1913	1899
Bjørgum, J. R., sekretær i Santalmissionen, Bergens kreds 1915	1904
Bjørsvik, A. B. L., sykepleier Bratsberg asyl 1914 . .	1909
Brekke, Z. T., forstander Kvindehjemmet Grini 1904 .	1896
Digene, N. M., sykepleier Dikemark asyl 1913 . . .	1905
Eggen, T., sjømandsm. assistent Buenos Aires 1912 .	1903
Evensen, P., kirketjener Jakobskirken Kr.a 1908 . .	1898
Fagereng, P., Indremissionen Stavanger 1902	1891
Fagereng, T. K., klokker Uranienborg Kr.a 1914 . .	1900
Filipsen, I. A., klokker Domkirken Bergen 1907 . .	1891
Foshaug, M., Indremissionen Mosjøen 1913	1909
Gangfløt, M., diakon Maarvandenens regulering 1915 .	1911
Gjertsen, K., forretningsmand Kr.sund N. 1913 . . .	1893
Grove-Hagen, M. A., prakt. læge i Amerika 1910 . .	1898
Gundersen, A. O., kredssekretær Buskerud kr. ung- domsforeninger 1907 (1901)	1896
Gundersen, C. B., assistent Bastø guttehem 1908 . .	1896
Gundersen, J., klokker Kongsberg 1913	1892
Halland, J., sekretær Norges kr. ungdomsforbund . .	1899
Halvorsen, H., sekretær Buskerud kr. ungdomsf. 1912	1907
Hammer, O. S., gaardbruker Talgø 1912	1901
Hanson, K. J. H., diakon Ullevaal 4. avd. 1914 . . .	1902
Hauge, E. M. E., kredssekr. Borgesyssel kr. ungd.for. 1913	1905
Haugland, E. A., Indremissionen Stavanger 1909 . .	1898
Havstad, M. I. O., diakon Kina (D. N. Miss.selsk.) 1913	1909
Henriksen, I., sekretær yngl.for., Aalesund 1915 . . .	1909
Hodne, N. B., overpleier Bratsberg asyl 1914 . . .	1909
Hole, H. A., gamlehjem Holmenkollen 1913	1891
Hole, J., guttehem Stange 1912	1892
Holvik, M. J., sjømandsmis.assistent Cardiff 1912 . .	1907
Hulebak, A., forvalter Diakonhjemmet 1905	1891
Høidal, A. E. J., sykepleier Hjerkin (Dovrebanen) 1914	1904

Ingebrigtsen, E., sykepleier Diakonhjemmet 1915 . . .	1910
Iversen, M., sykepleier Veum asyl 1914	1893
Jaasund, M., Santalmissionen 1915.	1911
Johannesen, B. N., sanger, evangelist	1904
Jørgensen, H., klokker Fagerborg Kr.a 1911	1901
Kihl-Larsen, O. A., klokker Larvik 1910	1890
Knævelsrud, K. M. O., diakon hvalfangereksp. 1914 (1913)	1908
Landro, M., sjømandsm.assistent Rotterdam 1907 . . .	1899
Larsen, H., vaktmester Kr.a indremiss. centrallokale 1911	1890
Ledsaak, S., menighetsdiakon Hollen 1915	1911
Leinæs, H., Tunhøvd reguleringsanlæg 1915	1898
Lie, J. H., diakon Ullevaal 4. avd. 1908	1902
Lillebergen, K. A., diakon i Kina Amerik.mission 1913	1907
Løken, O., klokker Mariakirken Bergen 1908	1898
Martens, T. G., overpleier Epileptikerhjemmet 1915 . . .	1907
Mazanti, L., kirketjener Domkirken Bergen 1908 . . .	1890
Mjelde, O. T., menighetsdiakon Nykirken Bergen 1915	1909
Molvær, J., vaktmester Portland, Oregon 1911	1900
Morken, A. E. M., i militærtjeneste 1915	1909
Murvold, M. L., oversykepleier Dikemark asyl 1913 . . .	1902
Nilsen, O., prest Amerika 1914	1903
Nilssen, B. M., finnmissionen 1897	1892
Njerne, L. P., indremissionen Aalesund 1913	1908
Nordenborg, P., forvalter arb.- og pl.hjem Bergen 1913	1892
Nordvik, H. E., forstander Hjem f. ungegutter V. Aker 1892	1890
Nærbø, A. J. S., overpleier Sanderud asyl 1911	1906
Olsen, K. O., klokker Petri Stavanger 1904	1899
Paulsen, S., økonom amtssykehuset Tønsberg 1906 . . .	1896
Pettersen, L., kirketjener Trefoldighetsk. Kr.a 1909 . . .	1893
Raanes, K. R., sjømandsm.assistent Antwerpen 1910, f. t. emissær hjemme.	1900
Raanes, L., klokker Røros 1905	1899
Risvold, M. O., indremissionen Tromsø 1913	1909
Sandvold, H. H., overdiakon Diakonhjemmet 1911 . . .	1904
Sannes, S., menighetsdiakon Fredrikstad 1914	1911
Skram, O. K. O., stud. med.	1905

Skrede, O., sykehuset Rjukan 1909	1900
Solvig, A. K., klokker Johannes Stavanger 1910 . . .	1902
Stokkan, B. K. M., menighetsdiakon Haugesund 1915 .	1908
Stokke, K. K., klokker Domkirken Stavanger 1911. .	1901
Stoutland, K. A. N., overpleier arb.-og pl.hjem Bergen 1914	1909
Sture, J. J., klokker Sarpsborg 1913	1902
Sunde, W. K. M., privatpleie handelsskoleeksamen 1913	1905
Svendsen, K., klokker Johannes Bergen 1906. . . .	1891
Sørhus, T., klokker Barbu 1913.	1908
Thorsen, A., sykepleier Diakonhjemmet 1915	1911
Toft, M. A., menighetsdiakon V. Aker 1913, klokker Holmenkollen 1913	1903
Tofting, J. J., kirketjener Korskirken Bergen 1915 .	1903
Tvedt, S. A., klokker Korskirken Bergen 1910 . . .	1901
Wærnæs, M. A. P., forstander Epileptikerhjemmet 1905	1895
Østvig, R. M., missionsemisær (D. N. M.)	1893

Det norske Diakonhjem
Skolens hovedbibliotek